

KEHITYSMAA- TUTKIMUS - johdantoluennot

Ti ja to 16-18 2.9.-16.10. 2008
U40, sali 1

2.9. Johdanto

- Kehityskaatutkimuksen johdantokurssi ja sen suorittaminen
- Kehityskaatutkimus ja kehityskaatutkimuksen laitos
- Mitä kehityskaatutkimus on ja miksi opiskella sitä
- Kehityskaatutkimuksen kaksi tehtävää
- Mitä tutkimustieto on ja mitä tehdä sillä

Laitoksen henkilökuntaa

- Juhani Koponen, professori
- Jeremy Gould, dos. yliopistonlehtori
- Timo Kyllönen, VTT, yliopistonlehtori
- Pertti Multanen, dos., yliopisto-opettaja
- Lalli Metsola, VTM, assistentti
- Piia Susiluoto, VTM, amanuenssi
- Muita opettajia, tutkijoita

Kehityskaatutkimuksen kaksi tehtävää

1. Edesauttaa 'kehitystä', tuottaa tietoa joka auttaa ymmärtämään ja selittämään taloudellisia ja yhteiskunnallisia kehitysongelmia ja niiden ratkaisumalleja ('kehitystehtävä')
2. Tarkastelee kehityskaatellua ja kehitystoimintaa ('developmentalismia') myös kriittisesti: mitä kehityksen nimissä tehdään ja tapahtuu (kriittinen tehtävä)

Kehityskaiden tutkimus vs. kehityskaatutkimus

- Kehityskaita voi tutkia monista lähtökohdista ja 'tiedonintresseistä'
- Kehityskaatutkimuksessa vaatimuksena 'kehityskrelevanssi'
- Kehityskaatutkimus - monitieteinen yhteiskuntatieteellinen tutkimusala ja oppiaine, tuottaa kehitysongelmien ymmärtämiselle, selittämiselle ja ratkaisemiselle relevanttia tietoa

Kehityskaatutkimus

- Ongelmalähtöinen, normatiivinen tutkimusala ja oppiaine – globaali eriarvoisuus ('pohjoinen' - 'etelä') itsessään suuri ongelma ja monen muun ongelman alkusyy
- Akateeminen, yliopistollinen ala – etsii, tuottaa ja välittää tutkimustietoa
- Keskittyy kehityskaitiin, näkökulma maailmanlaajuinen

Isot peruskysymykset

- Mistä yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen erilaisuus ja kansainvälinen eriarvoisuus juontuvat?
- Miksi maailman eri osien asukkailla on niin erilaiset elinolot ja -ehdot?
- Mitä tämän asiantilan muuttamiseksi yritetään tehdä?
- Mitä sille ylipäänsä voidaan tehdä?

Kriittinen tehtävä

- Kehityskaatutkimus osa 'developmentalismia' – pyrkii edesauttamaan kehitysmaiden taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä relevanttia tietoa tuottamalla ja levittämällä
- Samalla tarkastelee kehitysajattelua ja -toimintaa kriittisesti : mihin kehitysinterventioilla pyritään, kuinka ne toimivat, mitä saavat aikaan
- Haastaa vakiintuneet ja vallitsevat tiedot ja koettelee niiden perusteita
- Miten yhdistää kaksi tehtävää?

Luennot: ti ja to 16-18

- Ti 2.9. Johdanto – laitos ja oppiaine – laitoksen opettajat ja Juhani Koponen
- To 4.9. Kehityskaat ja developmentalismi – JK
- Ti 9.9. Kehityksen selitysmalleja – JK
- To 11.9. Kehityskaat yhteiskunta I – Bolivia – Eija Ranta-Owusu
- Ti 16.9. Kehityskaat yhteiskunta 2 – Tansania – JK
- To 18.9. Kehityskaat yhteiskunta 3 – Gender and development in Tanzania – Rose Shayo
- Ti 23.9. Kehityskaat maailmantaloudessa – JK
- To 25.9. Paikallistalous ja arvoketjut – Keski-Amerikan puukauppa - Anja Nygren

Luennot ti ja to 16-18

- Ti 30.10. Kestävä kehitys ja metsät - Heini Vihemäki
- To 2.10. Kehityskaat yhteiskunta 4 - Vietnam - Minna Hakkarainen
- Ti 7.10. Kehityspolitiikka ja -yhteistyö - JK
- To 9.10. Kansalaisjärjestöt kehitysyhteistyössä – suomalaisjärjestöt Meksikossa - Outi Hakkarainen
- Ti 14.10. Turvallisuus, kehitys ja postkonfliktitapu – Riina Isotalo
- To 18.10. Jälleenrakennus ja politiikka – Eteläinen Afrikka - Lalli Metsola

Luentojen suoritus (2 op)

- Aktiivinen läsnäolo luennoilla ja luontopäiväkirja
- Luontopäiväkirjan tarkoituksena on saattaa opiskelija pohtimaan luennolla kuulemiaan asioita sekä harjoittaa tieteelliseen kirjoittamiseen
- Luontopäiväkirja tehdään luentomuistiinpanojen pohjalta niin, että opiskelija 'keskustelee' paperilla luennoitsijan kanssa ja tuo esiin omia ajatuksiaan luentojen aiheisiin liittyen
- Luontopäiväkirja eri asia kuin luentomuistiinpanot - oma ääni mukaan!

- Luontopäiväkirja vähintään 11 luennosta, kustakin noin 1 sivu konekirjoitettua tekstiä
- Luontopäiväkirjassa mainitkaa 'Luontopäiväkirja, Johdantojakson 101 luennot, sl 2008', oma nimi ja opiskelijanumero
- Palautetaan paperikopiona viimeistään 14.11.2008 laitoksen ilmoitustaulun alla olevaan laatikkoon
- Johdantojaksoon kuuluu sivuaineopiskelijoille myös kirjatentti (3 op), Koponen ym, Kehityskaatutkimus (pääaineopiskelijoille seminaari)

Kysymykset ja kommentit

- Kurssin vastuopettaja: Pertti Multanen (pertti.multanen@helsinki.fi)
- Laitoksen kotisivu <http://www.valt.helsinki.fi/kmi>
- Kurssin sivut: Laitoksen sivu -Opinto-opas 2008-09 – Kandidaatin opinnot – Perusopinnot – 101 Johdantojakso – 101 luennot

Kehitysmatutkimuksen opiskelu

- Pääaineena
 - Kandidaatin tutkinto 180 op (sis. Yleisopinnot)
 - Maisterin tutkinto 120 op
- Sivuaaineena
 - Perusopinnot 25 op
 - Aineopinnot 35 op

Tietoa verkossa

- opinto-opas on opiskelijan tärkein työväline opintojen suunnittelussa. Sieltä löydät tutkintovaatimukset, kurssitiedot, käytännön ohjeita kurssien suorittamiseen sekä opetushenkilökunnan yhteystiedot ja vastaanottoajat: <http://www.valt.helsinki.fi/opas2008/kmi/>
- kehitysmatutkimuksen laitoksen verkkosivuilta saat tietoa laitoksen ajankohtaisista tapahtumista: <http://www.valt.helsinki.fi/kmi/>
- Helsingin yliopiston intranetissä (Alma) on niin ikään kehitysmatutkimuksen laitoksen sivusto: <https://portal-06.it.helsinki.fi/tab/677>
- Kehitysmatutkimuksen opiskelijat ry. (Keho) on opiskelijoiden virallinen äänenkannattaja ja kokoontumisfoorumi. Kehon ylläpitämä sähköpostilista on tärkeä tiedotuskanava, jonka kautta ilmoitetaan mm. vaihto-opiskelupaikoista, työharjoittelusta ja toisinaan myös alan työpaikoista: <http://blogit.helsinki.fi/keho/>
- Myös valtiotieteellisen tiedekunnan verkkosivuilta saat paljon hyödyllistä tietoa: <http://www.helsinki.fi/valtiotieteellinen/index.htm>

- opettajatutor **Pertti Multanen** opastaa uusia opiskelijoita alkuun, ja on tukena myös opintojen edetessä: pertti.multanen@helsinki.fi
- amanuenssi **Piia Susiluoto** vastaa opinto-opasta ja -neuvonnasta yleisellä tasolla ja hyväksyy suoritettut opintokokonaisuudet: piia.susiluoto@helsinki.fi
- toimistos sihteeri **Aija Rossi** rekisteröi opintosuoritukset opintorekisteriin ja vastaanottaa kandidaatin tutkielmat: ajia.rossi@helsinki.fi
- professori ja muu opetushenkilökunta antavat neuvoja omien vastuukurssiensa ja tenttensä suorittamisesta:
 - professori **Juhani Koponen**: jkoponen@valt.helsinki.fi
 - yliopistonlehtori **Jeremy Gould**: gould@valt.helsinki.fi
 - yliopistonlehtori **Timo Kyllönen**: timo.kyllonen@helsinki.fi
 - yliopisto-opettaja **Pertti Multanen**: pertti.multanen@helsinki.fi
 - assistentti **Lalli Metsola**: lalli.metsola@helsinki.fi

Motiiveja kehitysmatutkimuksen opiskeluun

- Halu ja tarve ymmärtää mitä maailmassa tapahtuu: mistä kv. erilaisuus, eriarvoisuus juontuu, miten toimii (tiedollinen, 'tieteellinen' intressi)
- Halu ja tarve tehdä jotain, 'maailmanparantaminen' (aktivistinen käytännön intressi)
- Muut motiivit (kokemukset, matkailu eksotisissa maissa...)

Yliopiston tehtävä ja luonne

- Yliopisto 'edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta ja kasvattaa nuorisoa palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa'
- Humboldttilainen yliopistoihanne: tutkimuksen ja opetuksen ykseys – luovalle tiedolle annettu paino

Yhteiskuntatieteellinen tieto

- Yhteiskuntatieteen sovellettavuus? Itsestäänselvyydet?
- Monet arkikäsitteistämme peräisin yhteiskuntatutkimuksesta
- Ei yhtä yhteiskuntateoriaa ja tieteenfilosofiaa vaan kilpailevia suuntauksia: positivismista realismiin ja konstruktivismiin

Tutkimuksen tavoitteita

- Kuvaus
- Selittäminen
- Ymmärtäminen
- Ennustaminen
- Muuttaminen
- Erillisiä tutkimustehtäviä vai yhden tutkimuksen eri vaiheita?
- Jatkumo vai loogisesti eri operaatioita?

Tutkimustiedon yhteinen aines

- Systemaattista
- Tunnetuin menetelmin hankittua ja käsiteltyä
- Julkilausuttua, käsitteellistettyä
- Julkista, kasautuvaa
- *Refleksiivistä* - tarkkailee omia perusteitaan

Refleksiivisyys yhteiskuntatutkimuksessa

- Kuinka tiedämme? Millä perusteella?
- 'Faktat' ja niiden merkitykset: laajemmat yhteydet, teoreettiset viitekehykset, tulkinta
- Metodologia: teorian ja tutkimustekniikan ykseys (kysymykset, käsitteet, selitysmallit teoriasta, ainekset vastauksiin tiedonkeruun ja käsittelymenetelmien avulla)

Kehitysmatutkimus yhteiskuntatutkimuksena

- Kehitysmatutkimuksen tehtävä kahtalainen: 'kehityksen' edistäminen ja developmentalismin kritiikki
- Paneuduttava sekä (kehitysmat) yhteiskuntien että developmentalistien 'kompleksin' itsensä toimintaan
- 'Kehitysrelevanssi' yksi tutkittava kysymys - sekä kehitys että tutkimus ennalta-arvaamattomia

Yhteiskuntatieteellisen tiedon käyttötapoja

- Tutkimustieto auttaa ymmärtämään ja selittämään yhteiskunnan toimintaa ja vaikuttamaan yhteiskuntaan
- Vaikutustasot: paikallinen/policy
- 'Valistava' vs. 'instrumentaalinen' tieto
- Opetuksen päämäärä: kriittinen muttei hylkäävä asenne tietoon
- Mutta riittääkö 'tieto'?

Kehitysmaatutkimuksen normatiivinen pohja

- Tiedolliset vs. ei-tiedolliset arvot
- Kmt:n arvolähtökohtina valistuksen, 'lännen' arvot: pyrkimys kansainväliseen tasa-arvoon, toimintansa eteen
- Arvoristiriitoja: tarve kunnioittaa kehitysmaiden asukkaiden omia arvoja, kehitysmaiden sisäinen epätasa-arvo

'Tosiasiat' ja 'arvot' tutkimuksessa 1

- (i) Tosiasiat ja arvot toisistaan riippumattomia (arkiajattelu, positivismi)
- (ii) Tutkijan arvot vaikuttavat (a) tutkimusaiheen valintaan (Weber) (b) koko tutkimusprosessiin (Myrdal)
- Ratkaisuna tutkijan omien arvojen eksplikoiminen?

'Tosiasiat' ja 'arvot' tutkimuksessa 2

- iii) Tosiasiat vaikuttavat arvoihin (a) teoreettisissa viitekehyksissä (Taylor) (b) selitysten kautta (Bhaskar)
- Yksinkertaiset tosiasiat ('faktat') vs. tulkinnat (joissa myös arvoainesta)
- Todellisuuden oma arvolataus (Ruanda 1994)

Seurauksia kehitysmaatutkimukselle

- Tiedolliset ja ei-tiedolliset arvot kietoutuvat yhteen, edellisten paino korostuu
- Kriittinen tietoaines ei saa tukahduttaa arvopohjaista kipinää (joka tietoa lisää...)?
- Tutkijan koetettava oma arvoperustaansa ja arvoristiriitoja uusien 'tosiasioiden' ja teorioiden valossa
- Moraalisen valinnan välttämättömyys säilyy (Weberin 'taistelevat jumalat') – tutkimustieto voi auttaa valinnassa, ei määrää sitä